

Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia w przedszkolu/szkole

Program Przedszkole/Szkoła Promująca Zdrowie

dr Barbara Wolny, wojewódzki koordynator SzPZ, PCEN/O Tarnobrzeg

Mariola Kiełboń, wojewódzki koordynator SzPZ, KO Rzeszów

Wprowadzenie ...stów kilka

Edukacja zdrowotna w szkole – zadanie szkoły, obligatoryjny obowiązek każdego nauczyciela – jak realizować edukację zdrowotną w szkole? Propozycje poradników i szkoleń dla nauczycieli.

Program Przedszkole/Szkoła Promująca Zdrowie – poszerzenie oferty edukacyjnej – inwestycja w zdrowie całej społeczności przedszkolnej/szkolnej - MEN, ORE, KO w Rzeszowie, PCEN w Rzeszowie.

Zdrowie podstawową wartością przedszkolnej i szkolnej edukacji

Zdrowie to pewien **potencjał** fizyczny, psychiczny i społeczny, który ulega dynamicznym zmianom (pozytywnym lub negatywnym) pod wpływem naszych codziennych działań (lub ich braku).

(Z. Słońska, M. Misiuna, 1993)

Edukacja zdrowotna, promocja zdrowia a profilaktyka

Edukacja zdrowotna – stanowi fundament dla promocji zdrowia i profilaktyki. (B. Woynarowska, 2007)

Edukacja zdrowotna to **proces** w ramach którego **uczeń** - uczy się jak zdrowo żyć – **koncentracja na jednostce/osobie**.

Edukacja zdrowotna obejmuje:

1. **Wiedzę** – naukę jak zdrowo żyć;
2. **Umiejętności** – znanstwo, sprawność, wprawa w coś – **kształtowanie tzw. umiejętności życiowych** - związanych ze zdrowiem fizycznym i zdrowiem psychospołecznym; (K. Borzycka – Sitkiewicz, 2009)
3. **Postawy** - to względnie trwała struktura procesów poznawczych, emocjonalnych i tendencji zachowań odnoszących się do zdrowia – **formowanie postawy prozdrowotnej** (pro – ukierunkowanej na zdrowie).

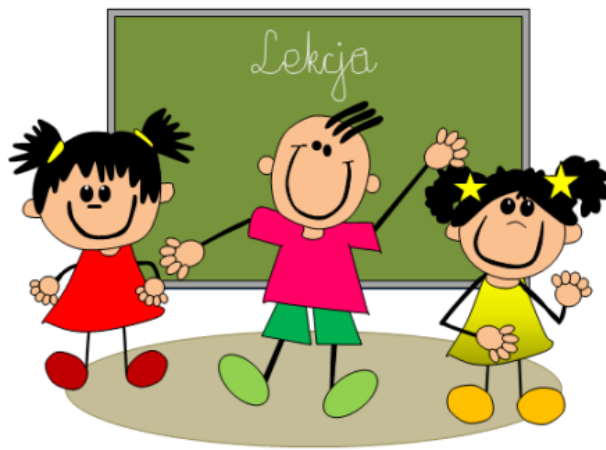
(S. Mika, 1998)

Przyjmując, że zdrowie we wszystkich okresach życia, zwłaszcza przedszkolnym/szkolnym, jest kategorią dynamiczną, należy:

- uczyć, jak zdrowo żyć (prowadzić edukację zdrowotną);
- zwiększać, doskonalić, pomnażać **potencjał zdrowotny** (promować zdrowie) – **Program PPZ i SzPZ** ;
- chronić zdrowie (zapobiegać chorobom poprzez profilaktykę).

Wychowywać w zdrowiu – wychowanie do zdrowia

W przyjętym nowym rozwiązaniu (2017, 2018) odnajdujemy **dwa ujęcia realizacji edukacji zdrowotnej:**

1. **przedmiotowe** z wyraźnym zaakcentowaniem przewodniej roli **wychowania fizycznego** (nauczanie - uczenie się o zdrowiu – **blok: edukacja zdrowotna – NOWOŚĆ**) oraz wpisane w treści różnych przedmiotów
2. **wychowawczo-profilaktyczne** z akcentem na **stronę aksjologiczną** (wartości zdrowia i zdrowego stylu życia – **program wychowawczo-profilaktyczny) – NOWOŚĆ**

Poradniki - metodyka edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia – praktyczne wskazówki - **jak realizować edukację zdrowotną i promocję zdrowia w przedszkolu/szkole** www.ore.edu.pl

PCEN - propozycja szkoleń - wybrane

Warsztaty dla nauczycieli:

1. Edukacja zdrowotna w przedszkolu.
2. Edukacja zdrowotna w szkole - atrakcyjna edukacja zdrowotna w szkole – jak wspierać zdrowie uczniów.
3. Zdrowie dzieci i młodzieży w kontekście zagrożeń XXI wieku.

Konferencje dla dyrektorów i nauczycieli

1. Konferencja Naukowo- Metodyczna nt. *„Zdrowie to radość, ruch i wiedza”*.
2. Konferencja Naukowo- Metodyczna nt. *„Zagrożenia zdrowia ucznia w kontekście współczesnej cywilizacji”*.

Program

Przedszkole Promujące Zdrowie

Szkoła Promująca Zdrowie

– inwestycją w zdrowie całej społeczności szkolnej

*„Promujemy zdrowie nie dlatego, że jest ważne,
ale dlatego że bez niego wszystko inne jest nieważne”*

**Formalno-prawne aspekty realizacji
programu Przedszkole (PPZ)
i Szkoła Promująca Zdrowie (SzPZ) w Polsce**

Formalno-prawne aspekty realizacji programu Przedszkole (PPZ) i Szkoła Promująca Zdrowie (SzPZ) w Polsce

Porozumienie Ministrów

- W Polsce podstawą do rozwoju i wspierania PPZ i SzPZ jest **Porozumienie z dnia 23 listopada 2009 r. o współpracy między Ministrem Edukacji Narodowej, Ministrem Zdrowia i Ministrem Sportu i Turystyki w sprawie promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.**

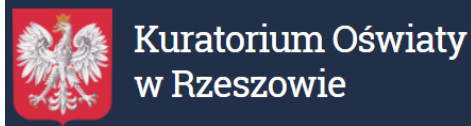
Par. 1 Współpraca pomiędzy stronami Porozumienia ma na celu (m.in.):

- Wspieranie i upowszechnianie działań polskich przedszkoli i szkół należących do europejskiej sieci „Szkoły dla Zdrowia w Europie” oraz wspieranie rozwoju współpracy w tym zakresie.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 - 2020

- Upowszechnianie koncepcji Szkół Promujących Zdrowie

**Formalno-prawne aspekty realizacji
programu Przedszkole (PPZ) i Szkoła Promująca Zdrowie (SzPZ)
w województwie podkarpackim**

Formalno-prawne aspekty realizacji programu PPZ i SzPZ w województwie podkarpackim

Porozumienie zawarte w Rzeszowie w dniu **14 grudnia 2018 roku** pomiędzy **Kuratorium Oświaty w Rzeszowie** reprezentowanym przez: Podkarpackiego Kuratora Oświaty **Małgorzatę Rauch** a **Podkarpackim Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie** reprezentowanym przez: Dyrektora **Izabelę Pyrę** w **celu propagowania idei przedszkola i szkoły promującej zdrowie w województwie podkarpackim.**

W celu propagowania idei przedszkola i szkoły promującej zdrowie w województwie podkarpackim (w ramach porozumienia):

- **Wojewódzki Zespół Wspierający Przedszkola i Szkoły Promujące Zdrowie** działający przy Kuratorium Oświaty w Rzeszowie.
- **Zespół ds. edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia PCEN** w Rzeszowie (2019)
- **Sieć Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie:** Kolbuszowa, Tarnobrzeg (od 2002), Rzeszów (2019) w Oddziałach PCEN – **cykliczne warsztaty dla nauczycieli 1x w miesiącu**
- Konferencje naukowo – metodyczne połączone z wręczaniem certyfikatów
- Szkoleniowe Rady Pedagogiczne nt. **Tworzymy przedszkole/szkolę promującą zdrowie.**
- Konsultacje dla dyrektorów i nauczycieli – pomoc w opracowaniu wniosków
- Projekty z promocji zdrowia dla przedszkoli i szkół

Formalno-prawne aspekty realizacji programu PPZ i SzPZ w województwie podkarpackim

Decyzja Nr 2/2019

Podkarpackiego Kuratora Oświaty z dnia 29 stycznia 2019 r.
w sprawie powołania Wojewódzkich Koordynatorów Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie w województwie podkarpackim

Podkarpacki Kurator Oświaty w porozumieniu z Dyrektorem Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie powołuje dwóch Wojewódzkich Koordynatorów Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie w województwie podkarpackim z ramienia:

- Kuratorium Oświaty w Rzeszowie - **Mariolę Kiełboń**, starszego wizytatora,
- Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie - **Barbarę Wolny**, nauczyciela konsultanta.

Przygotowywana decyzja w sprawie powołania Rejonowych Koordynatorów.

Europejski Program Przedszkole Promujące Zdrowie i Szkoła Promująca Zdrowie

Rozwój Europejskiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie

TO NAJDŁUŻEJ REALIZOWANY W EDUKACJI PROGRAM!

1992 – przyjęcie Polski jako jednego z pierwszych ośmiu krajów

Należy do niej 45 krajów, w tym wszystkie kraje UE

Prace koordynuje **Sekretariat Techniczny:**

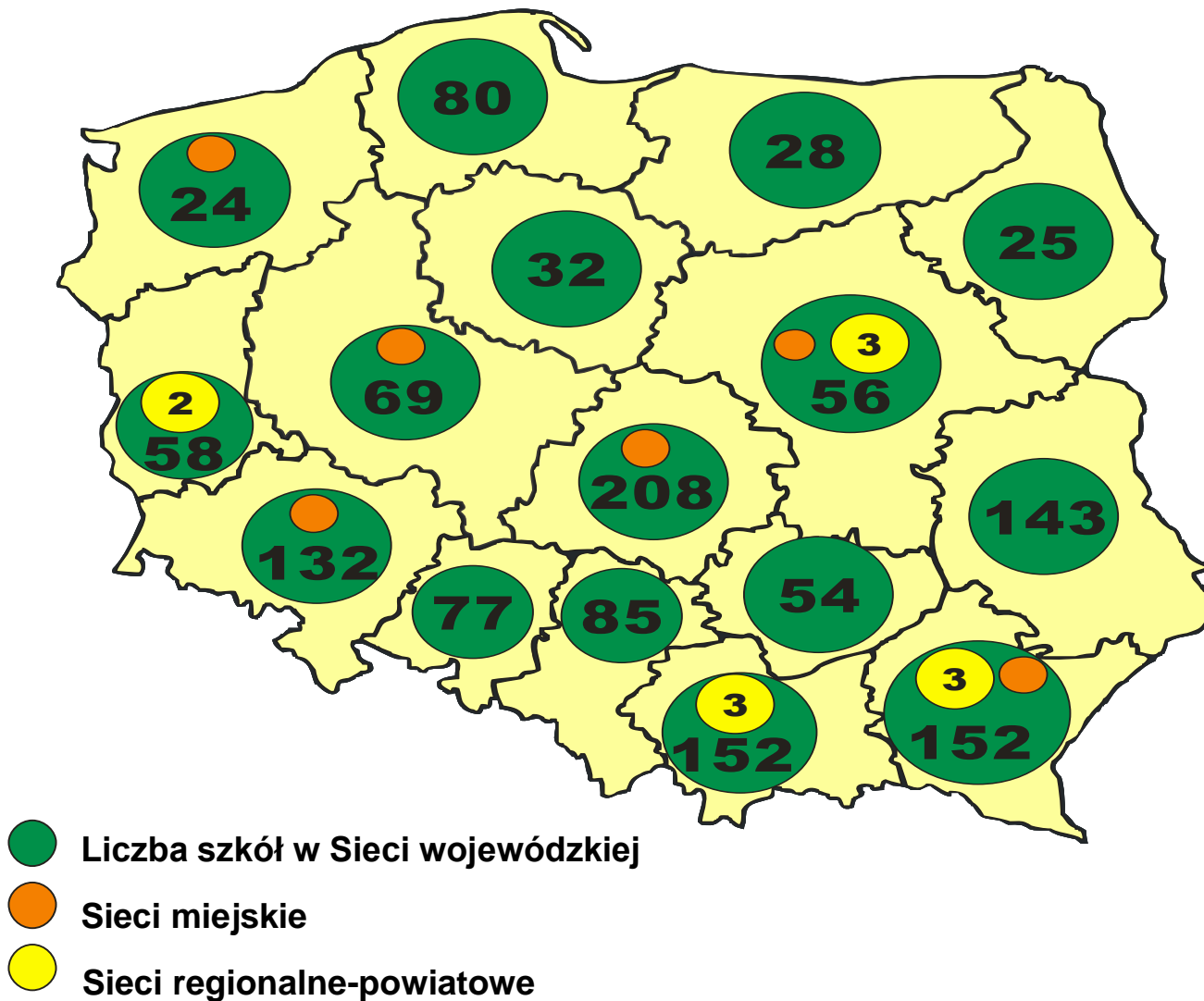
- 1992-2006 w siedzibie WHO w Kopenhadze
- **od 2007 r.** w Instytucie Zdrowia Publicznego w Woerden – Holandia

ESSzPZ – obecna nazwa Szkoły dla Zdrowia w Europie

Struktura organizacyjna sieci szkół promujących zdrowia

PODKARPACKA SIĘĆ PRZEDSZKOLI I SZKÓŁ PROMUJĄCYCH ZDROWIE

Rejonowe sieci - 8

Liczba szkół i placówek promujących zdrowie - ponad 500

w tym z:

Certyfikatem Rejonowy – ok. 196

Certyfikatem Wojewódzkim - ok. 269

Certyfikatem Krajowym – 23

Szkoły i placówki rozpoczynające staż - 15

Organizacja polskiej sieci szkół promujących zdrowie (SzPZ) - liczba szkół w sieci 3400

Poziom krajowy – koordynacją rozwoju SzPZ w Polsce zajmuje się **krajowy koordynator szkół promujących zdrowie** i Zespół ds. Promocji Zdrowia w Szkole. **ORE – Kapituła przy MEN**

Poziom wojewódzki – koordynator wojewódzkiej sieci szkół promujących zdrowie – funkcję tę pełnią pracownicy kuratorium lub placówki doskonalenia nauczycieli. Na poziomie wojewódzkim w większości sieci działają także zespoły wspierające, w skład których wchodzi przedstawiciele różnych instytucji z resortu zdrowia i edukacji współpracujących na rzecz SzPZ na danym terenie.

Poziom rejonowy – w niektórych sieciach wojewódzkich działa kilka mniejszych sieci rejonowych, co ułatwia koordynację oraz bezpośrednie wspieranie szkół. Koordynacją tych sieci zajmują się pracownicy delegatur KO, placówek doskonalenia nauczycieli lub szkół.

Poziom szkolny – w każdej szkole promującej zdrowie działa **szkolny koordynator – kluczowa osoba** w tworzeniu szkoły promującej zdrowie oraz szkolny zespół ds. promocji zdrowia (przedstawiciele wszystkich grup społeczności szkolnej, osoby aktywne, zaangażowane, wspierające koordynatora).

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Poradniki:
Szkoła Promująca Zdrowie
Przedszkole Promujące Zdrowie

Systematyczność – efektywność – jakość w PPZ i w SzPZ

Przyznanie **certyfikatu jest potwierdzeniem**, że placówka pracują zgodnie z modelem przedszkola/szkoły promującej zdrowie oraz **wyrazem uznania dotychczasowych osiągnięć, które są wynikiem wieloletniej i systematycznej pracy.**

Krajowy Certyfikat przyznaje przedszkolom/szkołom Kapituła – wręcza Minister Edukacji Narodowej

PRZEDSZKOLE/SZKOŁA PROMUJĄCA ZDROWIE – CO JE/JĄ ODRÓŻNIA?

Otwarta definicja zdrowia według Światowej Organizacji Zdrowia

Zdrowie to nie tylko jako brak choroby, czy niepełnosprawności, ale stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego (duchowego)
(WHO, 1947)

Holistyczna koncepcja zdrowia

Człowiek jako „całość” – człowiek jako „część całości”

PRZEDSZKOLE/SZKOŁA PROMUJĄCA ZDROWIE – CO JE/JĄ ODRÓŻNIA?

Najważniejsze atrybuty przedszkola/szkoły promującej zdrowie:

- Holistyczne rozumienie zdrowia tzw. integralny model zdrowia;
- Aktywne uczestnictwo dzieci/uczniów w działaniach na rzecz zdrowia;
- **Włączenie do działań szkoły promocji zdrowia skierowanej do wszystkich członków społeczności przedszkolnej/szkolnej (uczeń, nauczyciel, rodzic, pracownik niepedagogiczny);**
- **Otwarcie przedszkola/szkoły na działania realizowane we współpracy z innymi: rodzicami, przedstawicielami struktur samorządowych, społecznością lokalną, instytucjami, innymi placówkami i szkołami.**

STANDARZY SZKOŁY PROMUJĄCEJ ZDROWIE

Szkoła promująca zdrowie dąży do osiągnięcia celów i realizuje zadania określone w podstawach programowych kształcenia ogólnego i innych obowiązujących aktach prawnych i ponadto:

- 1. Koncepcja pracy szkoły, jej struktura i organizacja sprzyjają uczestnictwu społeczności szkolnej w realizacji działań w zakresie promocji zdrowia oraz skuteczności i długofalowości tych działań.**
- 2. Klimat społeczny szkoły sprzyja zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz rodziców uczniów.**
- 3. Szkoła realizuje edukację zdrowotną i program profilaktyki dla uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz dąży do poprawy skuteczności działań w tym zakresie.**
- 4. Warunki oraz organizacja nauki i pracy sprzyjają zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz współpracy z rodzicami.**

Realizacja programu – co jest potrzebne, by utworzyć PPZ /SzPZ ?

Rejonowy Certyfikat

Etap 1 – rejonowy

Okres przygotowawczy - trwa co najmniej 1 rok, podjęcie systemowych działań w zakresie promocji zdrowia – diagnoza potrzeb i zasobów.

Kontakt z rejonowym/wojewódzkim koordynatorem – WNIOSEK

Po spełnieniu ustalonych warunków rejonowy koordynator wraz z zespołem wspierającym przyjmują szkołę do sieci rejonowej.

Uroczyste wręczenie certyfikatów odbywa się w Oddziałach PCEN np. w Tarnobrzegu.

Wojewódzki Certyfikat

Etap 2 – wojewódzki

1. Po upływie co najmniej 2 lat przynależności do rejonowej sieci szkoła może ubiegać się o wojewódzki certyfikat.
2. Certyfikat wojewódzki wydaje się na ustalony przez koordynatora wojewódzkiego okres czasu – 5 lat.

Warunkiem ponownego uzyskania certyfikatu wojewódzkiego jest m.in.:

- dokonanie autoewaluacji pracy placówki w zakresie realizacji dwóch standardów szkoły promującej zdrowie (w tym standardu II).

Uroczyste wręczenie certyfikatów odbywa się w Kuratorium Oświaty – Certyfikat nadaje Podkarpacki Kurator Oświaty w porozumieniu z Dyrektorem Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie.

Krajowy Certyfikat PPZ/SzPZ

Etap 3 – krajowy

Po upływie co najmniej 3 lat - Krajowy Certyfikat Przedszkola Promującego Zdrowie/Szkoły Promującej Zdrowie.

Certyfikat przyznawany jest przedszkolu/szkole na okres 5 lat. Po upływie tego okresu szkoła może starać się ponownie o jego nadanie.

Uroczyste wręczenie certyfikatów odbywa się w Ministerstwie Edukacji Narodowej w Warszawie – certyfikat nadaje szkole lub przedszkolu Minister Edukacji Narodowej na podstawie rekomendacji udzielonej przez Centralną Kapitułę Krajowego Certyfikatu działającą przy Ośrodku Rozwoju Edukacji (ORE) w Warszawie.

Działamy ponad 25 lat ... dorobek Podkarpackiej Sieci PPZ i SzPZ wybrane działania...

- Realizujemy wspólne projekty/programy w sieci SzPZ, pozyskujemy fundusze
- Ogólnopolski Program edukacyjny „Trzymaj formę”
- „Porozmawiajmy o AIDS”
- „Bezpieczne wakacje”
- „Razem Bezpieczniej”
- Bezpieczna i przyjazna szkoła”
- Bezpieczna+”
- **HEPS – Zdrowe żywienie i aktywność fizyczna w szkole**
- Program edukacyjny „Zawsze razem”
- Program edukacji dzieci w przedszkolach „Czyste powietrze wokół nas”
- - „Nie pal przy mnie, proszę” - program profilaktyki palenia tytoniu
- - Odświeżamy nasze miasta.TOB3CIT" (Tobacco Free Cities)
- - „Zdrowo jem – Zdrowo żyję” - podkarpacki program edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży

Projekt „Europejski Kodeks Walki z Rakiem”
Wystrzegaj się otyłości – bądź aktywny ruchowo – jedz owoce i warzywa

ARR Agencja Rynku Rolnego
Agencja Rynku Rolnego zaprasza do skorzystania z mechanizmu Wspólnej Polityki Rolnej „Dotyczy do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”.
Więcej informacji na stronie www.arr.gov.pl oraz w Instytucyjnym Punkcie Informacyjnym tel. (82) 94 17 72
Sfinansowane ze środków Fundacji Promocji Mleczarstwa

Trzymaj formę

Podsumowanie ...

1. PPZ/SzPZ – **poszerza ofertę edukacyjną** – ubogaca proces edukacyjny – integruje całą społeczność – **praktycznie uczy dobrych wyborów**.
2. PPZ/SzPZ to placówka **otwarta na środowisko** – współpracuje z samorządami i społecznością lokalną – **wychodzi z promocją zdrowia poza mury szkoły – tam gdzie jest prawdziwy świat**.
3. PPZ/SzPZ **oferuje społeczności lokalnej systemowe** działania ukierunkowane na wspólne promowanie zdrowego stylu życia.

Kuratorium Oświaty w Rzeszowie i Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie zapraszają do realizacji programu.

Osoby do kontaktu – wojewódzcy koordynatorzy programu

Barbara Wolny, PCEN O/Tarnobrzeg bwolny@pcen.pl

Mariola Kiełboń, KO w Rzeszowie mkielbon@ko.rzeszow.pl

Dziękujemy za uwagę

